

FEHÉRVÁRI NAPLO

Árjegyzék		Videkén	
1 K.	1.50 K.	1 K.	1.50 K.
2 K.	3.00 K.	2 K.	3.00 K.
3 K.	4.50 K.	3 K.	4.50 K.
4 K.	6.00 K.	4 K.	6.00 K.
5 K.	7.50 K.	5 K.	7.50 K.
6 K.	9.00 K.	6 K.	9.00 K.
7 K.	10.50 K.	7 K.	10.50 K.
8 K.	12.00 K.	8 K.	12.00 K.
9 K.	13.50 K.	9 K.	13.50 K.
10 K.	15.00 K.	10 K.	15.00 K.

Megjelentek minden heteknap este
8 órákor.
Székesfehérvár és vidékén:
Szent István-tér 1.
Helyi elosztó iroda.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapkiadó: Maranyay Lajos.

A magyar

birodalom évi nemzeti termelésének a külföldre fizetendő adóssági kamatok, gazdasági haszon és vállalati részesedés levonása után fennmaradó tiszta értéke átlagosan alig tehető többre ötezer millió koronánál. Ebből kell megélnie egy éven át a huszonegy millió tagot számláló nemzetnek. Ha a termelt javak teljesen egyformán oszlanának meg, akkor sem jutna az anyagi javakból fejeként több, mint 240—250 korona értékű.

Tudvalevő azonban, hogy a nemzet egy kisebb részének jövedelme és így fogyasztása az átlagosnál nagyobb, a nagy többségnek egyévi szükséglet kielégítésére aligha jut több, mint fejeként kétszáz korona. Tehát ez az a mérték, amely nálunk a nagy tömegek megélhetési viszonyait döntően szabályozza.

A magyar nemzeti jövedelmek csekély volta magyarázza meg, hogy a magyar állam lakosságának zöme miért karkodik a megélhetésért és miért kiesik a munkabérek, a tisztviselői fizetés, az átlagos kereskedőnek, iparosnak, ügyvédnek, orvosnak keresete. Így összegzi nemzeti jövedelmek mellett egyeseknek, kivételesen jól mehet ugyan a soruk, de a nemzet nagy többségének okvetlenül nyomorognia kell.

Ily körülmények között a nemzeti termelés fokozása nélkül hiábavaló a munkabérek, a fizetések emelése, mert ennek csak az lehet a következménye, hogy a felemelt munkabérek, illetve fizetés vásárló ereje átlagosan csökken.

A velünk szoros gazdasági viszonyban levő, de külön állami életet élő Ausztria évi termelésének értéke a miénknek mintegy háromszorosa és így ebből a huszonnyolc millió főnyi lakosságra fejeként átlag több mint kétszer akkora összeg esik, mint nálunk. E jelentékenyen nagyobb termeléshez igazodnak Ausztriában a

munkabérek, fizetések és általában a kereseti viszonyok, amelyek ennek folytán jóval kedvezőbbek, mint a magyar birodalomban.

Számszerűen kimutatható és megdönthetetlen igazság, hogy a nagy tömegek gazdasági boldogulása a nemzeti termelés nagyságával a legszorosabb összefüggésben van. A nagy tömegek anyagi jóléte tehát nem jövedelemelosztási, hanem elsősorban termelési probléma.

A nemzet nagy tömegére, nagy többségére nézve tehát csak olyan gazdasági politika lehet átvés, amelyik a nemzeti termelés állandó fokozására céltudatosan törekszik.

De ugyan hol van ez a gazdasági politika?

Háború.

Csőkező orosz offenzíva.

A harci tevékenység Kelet-Galicában és a besszarábiai határon tegnap lényegesen alábbhagyott. Az ellenség állásunkat időnként tüzérségi tűz alatt tartotta, de gyalogsága sehol sem lépett akcióba. Az északi fronton a többi részen sem volt különösebb jelentőségű esemény.

A tengeremléki arcvonalon az ellenséges agyutüz helyenkint újból hevesebb volt. Doljéltől északra csapataink ismét több támadást véresen visszavertek és az elfoglalt hadállást megtartották. A tiroli határterületen a buchensteini és rivai szakaszokban évről-évről tűzérharc volt.

Montenegró.

A Kövess-hadsereg csapatainak támadása a montenegróiak ellen Beranetól északra és Rosajától nyugatra kedvezően halad elő. A Boche di Cattaro területén az utóbbi napokban időnként mindkét részről a tüzéség jeleit ki tevékenységét. Egyébként a helyzet változatlan maradt.

Dr. Prohászka Ottokár hadiúrvaház.

Adony 5189-70 koronát gyűjtött.

Nagy Ignácné és Perlaki K. Anna gyűjtőívén adóztok: (Sűtő utca.)

Nagy Ignácné 20 K, Perlaki Horváth Anna 10 K, Nagy Ignác 20 K, dr. Nagy Zsigmondné 10 K, dr. Nagy Zsigmond 10 K, Fodor Jenőné 2 K, Deutsch Jakabné 60 f, Sternecki Imréné 2 K, Mayer Lipótné 1 K, Szabó Sándorné 1 K, Hegedűs N. I. K, Keller Viktor 1 K, Szabadi 40 f, Nei Géza 1 K, Mihályné 40 f, Szokol István 2 K, Szemeti György 40 f, Katona Horváth Ferenc 50 f, Szőke Istvánné 40 f, Turdi Károly 4 K, Németh Istvánné 40 f, Szabó József 20 f, Pál József 50 f, Eri Károly 20 f, Háriné 20 f, Miksné 30 f, özv. Lukács Józsefné 1 K, Kresztics Gaborné 20 f, Maron István 2 K, Helai Dezső 10 K, Vimmer Jánosné 1 K, özv. Kovács Imréné 2 K, Kovácsné 1 K, Rimaszónbati J-né 1 K, Rostasi Szabó Györgyné 1 K, Kovács Lajosné 1 K, Esser Alajos 4 K, Debrecei József 1 K, Benhart Ferenc 20 f, Bodri Mihályné 40 f, Kedner Józsefné 4 K, Szikora Mátys 40 f, Keszei József 5 K, Folkert Józsefné 2 K, Dvorszki Imre 1 K, Gánti Jánosné 1 K, Szatmári László 3 K, Kovács Mária 1 K, Horváth Jánosné 1 K, dr. Molnár Márylne 10 K, özv. Csóri Mihályné 1 K, Márton József 1 K, Gadási Imréné 1-20 K, Almádi Zsófia 2 K, Somogyi Pálné 1 K, Szabó Pirokska 5 K, Szabó Mártha 5 K, N. N. 10 f, összesen 16000 K.

Kőrössi Gyula asztalosmester 10 koronát küldött. Egy harctéri fogadás megnyerése fejében 8 koronát kaptak a harctérről.

Regényi Lajosné és Balogh Ferencné gyűjtőívén Stolcenberger nem 1, hanem 100 koronát adott. Hetey Ferencné és Lukács Erzsébet gyűjtőívén Schnetzer nővérek 40 K-t s nem 40 fillért adtak, mint az tévesen jelezve volt, a fentiek gyűjtőívük főösszege pedig 540-10 K.

Adony község 5189-70 koronát gyűjtött.

Tudtuk előre, hogy Adony megtelepést csinál a gyűjtésével, mert Csöngedy Gyula esperes-plebános az ő helyi gárdájával minden mozgalomban, játékonykodásban meglepő és nem várt eredményeket szokott felmutatni. Arra az eredményre azonban, amelyet a hadiúrvaházra való gyűjtésben produkáltak, igazán nem számított senki. Csöngedy Gyula esperes és gyűjtői lelkes agitációjának 5189-70 K. az eredménye.

Csabánkán

a gyűjtés Pillman Alfonz plebános vezetésével 7280 K. eredményezett.

Nagyperkátán

is szeretettel karolták fel a megyéspüspök 10 éves püspöki jubileuma emlékére, nevérol elnevezendő hadiúrvaház ügyét, amelyben a gyűjtéssel megbízott Máriaeányok Congregációja 273 K. 92 fillért gyűjtött a Paulai Szent Irgalmas nővérek vezetésével alatt levő r. k. leányiskola növénydekei karácsonyi 2 színelőadásából 12502 K. folyt be, vagyis összesen 399.84 K.

Vértesszirma

Pásztori József plebános vezetésével 36 koronát gyűjtött. A gyűjtésben Braunstein György és neje buzgólkodtak.

Agárdról

Csorna Mihály tanító 27-27 koronát küldött.

Sóskútról

100 korona érkezett dr. Griger Miklós plebános közvetítésével.

Tinnye

Deym Béla plebános lelkes buzgólkodásából 23242 koronát küldött. Balog J. Kápolnásnyékről 10 koronát küldött újvívi üdvözlőtek megváltása címén.

Hanákne-Gebhardt Iri 100 koronát adományozott. Vértessy Matild 191 koronát gyűjtött.

A kenyér és lisztjegy.

Székesfehérvár most készíti a kenyér és lisztjegyeket, illetve most írja össze a városi tanítók segítségével a liszt-szükségletet a miniszteri utasítás szerint. Az utasításban azonban több hiányosság van, amiért is a város táviratilag a következő kérdésekre kért felvilágosítást:

Vajjon, akik vendéglőben étkeznek, kenyérgigázolványt kapnak-e? És naponként mekkora mennyiségre számíthatnak? A város véleménye szerint 120 gr. elégséges.

Továbbá, mi történjék a kávéházakban a reggeli, oszonna és egyéb kenyérfogyasztással, mert az utasításban erre vonatkozólag nincsen intézkedés. Kérni továbbá a város, hogy az östermelőknek van-e akkor is igényük a 400 grammra, ha készlet hiányában városi lisztért jelentkeznek, vagy pedig csak 300 gramm jár-e nekik?

Értesítette végül a város a minisztert, hogy Székesfehérvár östermelőinek csak azon része van ellátva liszttel, amely

tényleg ezen munkával foglalkozik.

A kérdésekre nagy érdeklődéssel várják a feleletet.

Nagy tűzvész Bakonyrákban.

Kétszázezer korona a kár.

Emberéletet is követelt a tűzvész.

Borzalmas tűzvész pusztított Bakonyrákban községben, oly rettenetes volt a pusztulás, hogy még jóformán át sem tekinthető a megmérhetetlen kár és csapás, amely a szerencsétlen bakonyrákányiakat érte.

A borzalmas tűzvészről kiküldött tudósítónk a következőket jelenti:

Január 5-én, szurdán este eddig ismeretlen okból kigyuladt Bisztricz Antal pajtája. A nagy szélvihar miatt alig egyegyed óra alatt 21 ház állott lángokban. Tizennégy ház melléképületeivel együtt teljesen leégett. Hét lakóházat, mert cserépszindelyes volt, megmentettek, de a melléképületeknek ezeknek is porrá égették. A nagy szélviharban víz és fogathány miatt mentésre gondolni sem lehetett, bár a szomszéd falvak tűzoltósága is csakhamar megjelent — csak Mór város szerzett nagyon későn tudomást a dologról, mely katonaságával sokat segíthetett volna.

Éjjel 11 órakor tudták lokalizálni a tüzet. A sok kazal és pajta még másnap délben is égett. A község plebánosa, jegy-

zője és dr. Vértessy főszolgabíró egész éjjel át talpon emberfeletti munkát végeztek. A pajtában bennégett huszonegy gazdának összes takarmánya, gazdasági szere.

Egyik istállóban bennégett egy tehén, három hizó és rengeteg szárnyas. *Egy huszonnyolc éves beteges fiatalember, kit a tűz az ágyában talált, mielőtt ki tudták volna menteni, a füsttől ágyában megfulladt.* A leégett házak biztosítva voltak, bár igen csekély összegre. A házak tulajdonosai mind a jobb gazdák közé tartoznak. Érdekes, hogy a tűz épen ott állt meg, hol a szegényebb zsellérek házsora kezdődik.

Borzasztó éjszaka volt ez Bakonyrákban: a falu dereka lángokban, a templom, plebánia, községháza tele síró gyerekekkel, az utca tele a rettenetes tüzzel viaskodó emberekkel. Körülbelül tizenöt évvel ezelőtt szintén volt ily nagy tűz Bakonyrákban. A tűz hirtelen terjedésének oka a szélvihar mellett a helytelen pajtaépítési rendszer, mely közös az isztimérikével, amelyből engedni a

világért nem akarnak, pedig ez a rendszer már Isztiméren is volt hasonló nagy tűz okozója. — Ugylátszik, őshazájából hozta a két falu német lakosága ezen építési rendszert magával és makacs tradícióval örzi.

A kár eddigi becslések szerint közel 200000 korona. A szomszéd községekből is sokan át mennek Bakonyrákban, hogy a pusztulás színhelyét megtekintsék.

H I R E K

— **Boroevics tábornok jelenveleinkről.** A Pester Lloyd jelentése szerint Szabó István hirlapíró, akinek a kárpáti harcokról írt könyve a *Kárpáti hő*, most jelent meg, Boroevics tábornok főhadiszállásáról a következő levelet kapta:

Boroevics gyalogsági tábornok, kegyelmes ur, a kárpáti harcokról írt becses könyvének tiszteletpéldányát őszinte köszönettel vette. Szabad óráiban a kegyelmes ur könyvében nagy érdeklődéssel fogja olvasni a magyar honvédek páratlan hőstetteit, melyek által a magyar nemzet a világháború történetében örök dicsőségre tett szert. A kegyelmes ur megbízásából kiváló tisztelettel báró Ditturth.

Ma, amikor már parlamenti vita lett hős magyar katonáink szentvedése magyarságuk miatt, őszintén örülnünk kell, ha ilyen magas fórum, egy hadsereg parancsnoka így nyilatkozik a mi fiainkról, a magyar honvédekről.

— **Katonai kitüntetések.** Ber-talan Lajos, Gazdag László, Derjanite Imre, Bogárn György VI. csendőrkörületbeli címzetes őrmesterek a másodosztályú ezüst vitézségi érmet kapták. Kiss János VI. csendőrkörületbeli őrmestert a bronzéremmel tüntették ki.

— **A Varkórut rendezése.** Helyesebben azt kellene írniunk, hogy megjavították az utat a Varkóruton kétféle három hazulajdonos portája előtt, mert ez az ideiglenes rendezés, amely 1000 koronába fog kerülni, a Rákóczy uttól az Árpád fürdőig fog történni. Helyesebb és szükségesebb volna, ha ezt az ideiglenes rendezést, illetve újrajavítást a Budai ut és a Petőfi-utca között csinálnák, mert ott tényleg nagy forgalom van, úgy a gyalogjárón mint a kocsiúton.

— **Még mindig tömegesen érkeznek az újví jökvánások a Fejérmegyei Naplónak.** Kedves harcos testvéreinknek ezton viszonyozzuk a jökvánataikat és a jó Isten oltalmazza meg őket minden bajtól. A mai postával a következőkítki érkezett újví megemlékezés: Máttesz Andor 69. gy. e főhadnagy, Zsapka Mihály, Timár Imre, Fehér János, Alföldi Sándor, Lengvály Ferenc, Szela Sándor, Hegedűs Gábor, Németh István Hinden-burg-bakák.

— **A szegény gyermekeknek.** N. N. 10 koronát küldött a nemes célra. Nagy szükség volna ruhára, naponkint 8—10 családot kell elutasítanunk kérésükkel, mert a ruhadomány teljesen elfogyott. Az utolsó darabot ma adtuk oda egy szegény asszonynak.

TÁRCA.

Felfedeztem Gyóni Gézát.

(Vége.)

Ma a kritika nem az Aloysiusok kezében van és Miksa a Tercsihez más leveleket ír, ellenben a kritikai erősen a kulissza mögötti akciókon alapul és én szegény adózító olvasó kénytelen vagyok önmagamot kiszorgálni a kritikánál is. Azt hiszem jobban jár a *Quisisana-rendszerrel*, bár előfordul, hogy igazi veszteség ér az által, ha nem hiszek a kritikának.

Ma is így jártam. Lesznek, akik kinevetnek, de én — megvallom — ma fedeztem fel Gyóni Gézát! Az a nagy látma, ami körülötte ütt, bizalmatlanná tett iránta és ebből kifolyólag nem olvastam el egy sorát sem. Egyszerűen nem kellett nekem, mint a hogy nem kell nekem egynehány más poétáink közül. — Nem is olvastam el egy sorát sem. Ma a Vértessalja című folyóiratban látok két verset.

a szerző nevét nem látva el kezdem olvasni.

Csodák.

Mindennap új csodára ébredek, Hogy élek még; oh hihetetlen épség. E két sor kvalitása elárulta, hogy ez valaki, aki ezt írta... Ez mer közbevetett mondatokkal dolgozni, ami kifejez, ami hangulat is, meg érteleme... Elkezdem újra és olvasom... és rájövök ilyenekre:

Ijálom: haraggal búgnak a hegyek; Látom: az erdő lángok lobogózzák...

Ohó! — ez több, mint, amit vártam, ez egy nagy piktor... Ez tudja mit lát és hogyan kell azt elmondani. Nem néztem meg a szerző nevét, nekem oly mindegy ki írta, csak szép legyen. Tovább megyek:

Látom: a vakand lyukat Halálos ágyuk vaskölykei túrkák Fönt egy gépmadár csillagot rugat S hársogni hallok gyözelmi „hurra”-t.

Hiszen ez egy tökéletes kép, a miket harcos testvéreim, elé, uázol a szörnyű. Bellona, aki megélesztette a fényes emberi elmét, az eladja magát ő néki és mindent kitalál, hogy most föld,

egy erdő, rét és minden minden pusztít, ő, irt s mindenki halálra van ítélt, aki ott van... Folytatom az olvasást:

Mindennap új csodára ébredek, Hogy élek még, túl ennyi véres harcban. Oh, hogy győzni tud ennyi vész felett Egy imádkozó, édes, gyöngye asszony.

Mélyen meg voltam rendülve, mikor ezt elolvastam. Egy költő óriási nagysága vetett lángot előttem hirtelenében teljes fény és szinompájában. Egy költő lélek nyilatkoz el előttem, érzésnek teljes gazdagságában. Egy költőszív dobogott fel előttem hitnek teljes mélységében. Szinte láttam, szinte éreztem azt a védő pajzst, mely könnyű és vékony, mint a mily könnyű és vékony lenné az a patyolat, a mit a pókháló szálból vetél a takács ez a pajzs egy finom lepel a mellyel egy a távolban imádkozó asszony kitakarja hős szívű igaz katonáját, ez a lepel imákból van szövö, hosszú, vagy rövid imákból, amelyeknek egyike, másika csak egy sóhaj.

Őszintében alig érezte még valaki azt a meleget, — amit érez a... szeretettel való találkozás —

mint a mit magam éreztem ennek olvasására, de ez érzésem fokozódott, mikor a másik verset elolvastam.

Ezt már, szósz nélkül — olvasások. Leírom:

Vasárnap a sáncon.

— Látod pajtás a göncöl szerkerét? Rudja mutatja a hazai tájat... Szépek kedvesem most írja levelét, Jó a csillagok az már oldalhat.

— A kis fiam most ébredt fel talán Első álmából az anyja ölében. Századszor kérdi: hol van az apám?

— Jó asszonyod majd mesél neki szépen.

— A szobánk olyan kedves és meleg, Irtá utolszor drága lelkemben.

— Olyan kedves már a csopnyai gyerek, Mikor fölterdel az anyja ölében.

Pajtás, húzódj csak erre közelebb. A golyó ott a földet mind kivágta. Jobb lesz nekem a tetőkövű helyed — A kicsi fiad ne várjon hiába.

Nekem nincs fiam, aki hazavárjon... Font a sápadt hold véresöt mutat. Két magyar vitéz beszélget a sáncon — Minden jólelek dicséri az Urat.

Nos?

SÖVEGJARTÓ vászonruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehár és színes barchetok karton, schiffon és damasztból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők-ből. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

BARÁTOK ÉPÜLETE

— A városi tisztviselők háborus segélye. Szekesfehérvár törvényhatósága folyó hó. 12 én rendkívüli közgyűlést tart, amelynek legfontosabb tárgya a városi tisztviselők háborus segélye lesz. Reméljük, hogy a közgyűlés a teljes méltóság alapján helyezkedik, s mindenkinek egyformán megszavazza a huszszázalékos háborus segélyt, nem felelkezik meg a tanító és hitoktatói karról sem.

— Pro Patria hadijótékonyági egyesület vasárnap közgyűlést tart a főispáni lakban. Tagjait ezúton értesíti, hogy megjelenni sziveskedjenek.

— Hangverseny a Dr. Prohaszka Ottokár arvház javára. Amint már lapunkban röviden említtük, báró Mandorff Gézáné vadnokasága aitt Kápolnásnyéken magas nívójú, hangversenyt tartottak a Dr. Prohaszka Ottokár arvház javára. A hangverseny részleteiről a következőkben értesít levelezünk: Az egész vidék előkelőségeinek jelenlétében folyt le a hangverseny, színes képét adta egy hőgyárságnak, melyből az urak hiányoznak. A háboru mindenütt érezteti hatását, így itt is. Nincs vidém csevegés, mint máskor, a beszéd csak süttőg. Távol van a hangverseny lelke is; a nemeslelkű védnökön betegsége miatt nem jelenhetett meg, helyét leánya báró Mandorff Annuska tölti be. E borongós hangulatot tükrözte vissza a hangverseny programja is. Választékos zongora és hegedű darabok briliáns előadásban, amint azt már megszoktuk Schwarzbach Flóra, és Hermann László művészetéről. Hartmann Imre gondokoművész csillogó játéka megható volt. Talán a gondokkával lehetet legegyszerűbben magyarul a lélek bor hangulatát. Dr. Lauschmann Gyula „Gondolatok” című felolvasása poózis prózában; magasztos, tiszta — csak nemesen érző szív verhet ily üde szellemi légkörben. Közönség a cél és magunk nevében a szereplőknek, kik áldozatot hozva jöttek ki vidékünkre, hogy művésztettek és szellemi kincsekkel mozgassák elő a nemes eszmét, a Prohaszka Ottokár arvház ügyét. Anyagiakban a hangverseny 330 kor. tiszta jövedelmet hozott.

— Már megint. A villany ismét botránykodott. Pénteken reggel hét órakor elaludt. Csak pár percig tartott ugyan a komédia, de hát mégis csak hallatlan a telep vezetőségétől, amely nem tudja megakadályozni ezeket a gyakori botrányokat, ha mindjárt rozoga is a telep.

— Tüz Sárszentmiklóson. Sárszentmiklóson kigyuladt Németh Mihály gazda pajtája, amely teljesen leégett. Az időben érkezett segítségnek sikerült a nagyobb veszedelmet elhárítani. A tűz keletkezésének oka még ismeretlen.

— Hangverseny. A 35. gyalogezred művészi zenekara Vízkereszt ünnepén tartotta harmadik hangversenyt a Vöröskereszt javára. A hangversenyen nagyszámú előkelő közönség jelent meg a megyéspüspökökkel az élén. Köhler Antal karnagy ismét gyönyörű programot állított össze, amelyet zenekarával meglepő művésztudással adott elő. Hálaan vennék, ha ambiciózus zenekarunk állandósítaná ezeket a hangversenyeket. A jótékony cél mellett kedves szórakozás lenné a legfontosabb, hogy Szekesfehérvár közönsége szereti a zenét.

— Garázdalkodnak a cigányok. Sárszentmiklósi tudósítónk írja, hogy kóbor cigányok betörték a Káldoróvits-féle villába, ahonnan nagymennyiségű ruhát, ékszert és egyéb holmit ellopak. A csendőrség erőyes nyomozást indított, s a cigányok kézrekerítése már csak idő kérdése.

— A hadbavonultak családjaik járó államségélyek fizetési sorrendje 1916. január hóban: 10-én hatfőn délelőtt fél 9-től 9-ig A betű, 9-től 10-ig B betű, fél 11-től fél 12-ig C és D betű, délután 2-től fél 4-ig E, F, G betűk. — 12-én szerdán délután 2-től fél 3-ig az összes Horvát nevédek, fél 3-tól fél 4-ig a többi H, fél 4-től fél 5-ig I és J betű.

— 13-án csütörtök délelőtt 8-tól 10-ig Király, Kocsis, Kőszegi, Kovács és Kiss név 10-től 12-ig a többi K betű. — Délután 2-től 3-ig L 3-tól 4-ig M. — 14-én pénteken délelőtt 8-9-ig N 9-10-ig O 10-12-ig P délután 2-3-ig R. — 15-én délelőtt fél 10-től fél 12-ig S délután 2 fél 3-ig az összes Szabó nevédek 3-4-ig a többi Sz. betű — 17-én hatfőn délelőtt fél 10-től fél 12-ig T U betű délután 2-től fél 4-ig V. W. Z.

— A vak katonáknak. A D. V. műhely III. osztálya a vak részére 1500 küldött a Fejermegyei Naplóhoz.

— Értesítés. Arról, hogy Bank-utca 6. szám Rudbányai és Szilágyi cég aitt nevezett urt szabóságból még december 27-én a közelbe vonulásom miatt kénytelenem voltam kilépni s így érdeklődésem a jelzett nap óta ott teljesen megszünt. Ezáltal tudatom, azokat a nagyrabecsült rendeléseim, hogy Rudbányai és Szilágyi cégnél levő németi tartozásaitak jan. 15-dikétől kezdődőleg behajtás céljából átvettem. Tisztelettel kérem ezt tudomásul venni és a lehetőség szerint január 15-ikéig bezárólag kiegyenlítéséről gondoskodni, leginkább azért mert ezen kintlévőségeimnek rendezésére eltávozásomkor, a jelen körülmények parancsa folytán Székely Nándor ügyvéd urnak Bank-utca 6. sz. megbízást kaptam. Tisztelettel Rudbányai Imre.

— Köhögés és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult házi szer a dr. STORK-féle koniprimalt mell-pasztilla. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szüts Róbert, Magyar Korona gyógyszertárban, Szekesfehérvár, Városházter.

SZINHÁZ.

Mozitündér. Az idei szezonban csütörtökön este először látuk felmelegítve a Mozitündér operettét, természetesen valamivel jobb előadásban, mint premier korában, a mely Szalkai számlájára esik. A Mozitündér is azon látványos operettek közé tartozik, amelyek szellemességől duzzadók iparkodnak lenni. Hogy ez a szellemeskedés nem mindig sikerül, és némelyik el is maradhatna, az természetes. Krémer Jenő munkája volt a darab ezen tulajdonságát kidomborítani, s eléggé sikerült is neki, amint Krémer mindig talpraesetten szokott játszani. A címszerepet Tercsányi játszotta elég jól és kedvesen. Albert férfiniszerepekben határozottan jó s Révész Böske jó pártbára volt a darabban. Melegan ünnepelte a közönség Vargát, aki betegsége miatt egy kis pauza után először lépett fel. Nagy ambiciójú dolgozott és sikeresen, pedig még

nem gyógyult meg egészen a légszűrésből. A többiek is általában elég jók voltak. Szinte általános hibája, s tegnap különösen tapasztalható volt, hogy az énekszöveg nem érthető meg. Csak egy kis figyelem s gyakorlat kell hozzá s ezzel is rendben leszünk. A Mozitündérmél ugyan már az idén nem egyszer jobb előadást láttunk, de hát persze nem lehet mindig Legénybucsu, Sibül seb. Az operettszemlélnéknél rengeteg dolga van, ez is dicséretre való, ha ilyen produkál. Az előadás az utolsó házi nézte végig. Szinte nem is tudjuk másként elképzelni a színházat: Ez a legszebb- és legjobb kritika színtársulatunkra és dicséret Fodor igazgatóra.

Heti műsor:
Jan. 8 D. u. Délelőadás.
Este: Legénybucsu.
Jan. 9. Este: Ripp van Vinkle.
Jan. 9. D. u. Tiszavirág.
Este: Ripp van Vinkle.
Mandarin.
Eva.
Fisasszony férje.
Ripp van Vinkle.
D. u. Janos vitéz.
Este: Kisasszony férje.
D. u. Cigánygrímás.
Este: Legénybucsu.

Az Apolló színház iroda hírei.

Stapleton Tegnap mutatta be az Apolló Színház a közönség legnagyobb érdeklődése mellett a „Sátán kutyája” III. részét. Mint az első két sorozat „A sátán kutyája” és „A rejtelmes ház” úgy ez a film is valószággal frappírozta a közönséget. Egy tenyt meg kell állapítani, hogy a moziátogató közönség különös előszeretettel viseltetik a jó detektív történetek iránt. (Elég baj, hogy így van. Szerk.) Mint értesítőkünk sikerült az Apollónak egész sorozat elsősorú detektív slágert biztosítani, melyeket már a jövő héttől kezdve fog sorozatosan bemutatni. A tegnapi műsorban egy pompás két felvonásos vígjáték „A leányregiment” és legújabb harctéri felvételük is bemutatásra került. A teljes műsor ma látható ntoljára.

Ha csinos és kedves háborus emléket akar szerezni, vegye meg a miniatúr vértés vitéz szobrot három koronáért. A rokkant katonákat segíti az emlékszóbor megszerzésével.

A Cyclamen hősnője.

— Egy hozzászólás. —

Kedden este, a Cyclamen bemutatójának nagyszámú és nívós közönség körében parázs háboru ütött ki. A casus belli az volt, hogy egy naiva játszotta a darab hősnőjét, naiva — és nem a drámai hősnő. Ez a tény két részre osztja a premierre közönséget s élénk megbirálás alá vette a szereposztást, sőt azt is, akinek a szerepet kiosztotta — a direktort. Ismerjük a közönség jogosult és csak intelligentiától kitélő ama kedvtelését, hogy megjegyzéseket fűz az előadáshoz — és hogy beleszó — a pénzért miért ne tegye — mint például a színház belső ügyeibe, mint például a szereposztásba is. Színházi dolgokhoz — általános hiedelem — mindenki ért! A színházi bizottság páholyától kezdve a III. em. állóg minden helyen egy formán hozzáért ember ül. Hozzáértő! — hiszen a színeszet — mindenkéhez szól, az előadás a közönség s így az nem jogtalan, amikor kifejezi véleményét felőle.

Természetes azonban, hogy ez a kritika lehet helytálló és lehet téves. Tudás, tanultság, tapasztalat, itélőképesség, izlés kell hozzá, hogy számbavehető legyen az itélet, s még akkor is ott lebeg ez itélet (vagy ha tetszik: vélemény) felett az igazság, hogy tévedni emberi dolog! Egy télt ház közönségének soraiban hányan akadnak, akik rendelkeznek mindazzal, ami az itélet kimondásához szükséges, hányan itélkeznek anélkül, hogy csak egyet is bírnának azon tulajdonokból, melyekre szükséges van az itélkezésk. De mindegy — itélni lehet — s itélkezzen mindenki, aki megszerette magának az élvezetet, mely az előadásban kínálkozott s a látott darab feletti itélet az abból való foglalkozásból fakad, így hát a színház betölti igazi hivatását, mert nemcsak a játék ideje alatt foglalkoztatja a szellemet, hanem azon kívül is nyújt annak foglalkozást.

Mi — valóban — örvendünk annak, hogy közönségünk ily érdeklődéssel vesz részt a színház előadásában s mivel, hogy magunk is közönség voltunk, jogosult, ha elmondjuk a magunk véleményét e kérdésben.

Kérdés: A Cyclamen Magda-Margit kettős szerepe hősnői vagy naiva szerep-e? Ennek az eldöntéséhez némi drámatudományi ismeret szükséges.

Szekesfehérvár szab. kir. város

Apolló-színháza

MA, SZOMBATON utoljára

A sátán kutyája III. része

STAPLETON. Detektívtörténet 2 felvonásban

Sherlock Holmes: Alwin Neuss.
Stapleton: Friedrich Kühne.

Leányregiment. Vígjáték 2 felvonásban.

MESSTER HIRADÓ 44. sz.

Előadások 6 és 9 órakor. Rendes helyárak.

ret is szükséges. Meg kellene alapítani, hogy hol van a határvonal a hősnői és a naiva szerep között. De könnyű még ma nap is határokat rögzíteni akár a régen megsemmisült országek között is, de azoknál ezerszer nehezebb limes kutatás az, amelyeknek eldöntésére vár e kérdés.

Egyáltalán fogalmak között igen bajos határt szabni. Mert hiába kérdezzük, hol kezdődik a testi nagyság, s hol végződik az, hogy következzék a — törpeség? Ez a kérdés: „hol kezdődik?” a legveszélyesebbek egyike. Két ország határán álló határelző is pár méternyire áll egymástól, pedig azt pontosan is ki lehetne mérni. . . De tessék kimérni azt a pontot, ahol a drámai hősnő szerepe átvág a naiva szerepébe, vagy megfordítva.

Mi azt hisszük, hogy a drámai hősnő szerepének kritériuma abban áll, hogy az az élet, amely az emberiség, a társadalom, a család élete, akár az, amely az (magán) élete nagy, rendkívüli erővel csap a hősnő elé. Olyan helyzetet teremt, melynek dilemmája a lét és nem lét, a felmagasztosulás vagy elbukás következményével jár. Motivumai mélyen rejlők és általánosan emberiek. Részleteiben ép úgy mint egészében a nagy emelőket között jár. Tetteitől — egyének vagy eszmék sorsa függ. Lényegbe vág határoza, nagy kényszerültségre. Izzó levegő nagy feszültség veszi körül, a még akkor is midőn fojtott szenvedélyei visszatartják a véne-mes föllépéstől, kell, hogy sugározta magából azt az erőt, a melyeknek lobogása, a melyeknek hatalma elfölti mindenkit, aki tanuja nagy lelki küzdelmeinek. Ezek a lelki küzdelmek teszik drámai hősnővé — a hősnőt: nevezük ezt a hősnőt drámainak akár pedig társalgásinak, de meg kell jegyeznünk, hogy ez utóbbi nem dramaturgiai, de szintársulati karakter! A drámai hősnő erőteljében emberi mivoltának teljes hatalmában áll élénk, egyéniségnek dinamikus hatásait lát-tatja s így reánk a természet őr-iási erejével, a jellem szilárd-ságával hat.

Erről lehet ugyan azt mondani, hogy ez nem kell, hogy így legyen! Lehetne azt is mondani hogy sokkal enyhébb kevésbé éles alak is lehet drámai hősnő, arra keressünk egy példát. Vegyük hát a *Froufrou* t. Bájós nőalak, finom levegő, ylang ylang (ez jóval régebb párium a ciklamennél) — hogy jut abban kifejezésre a drámai hősnő, mikor az felté-lenül tapintatosan, kiméletesen, de mégis elhanyagolt — asszony, jo-gának visszaszerzéséért küzd. Nem egy egész osztályának edzésében vivja meg szép harcát léjje ellen s valóban — ez egy szó, midőn a kérkedő ügyvédbojtár állítására lelkének tisztaságával sikoltja.

Hazudik! — olyan erőt, olyan drámaiságot fejt ki, mely csak kereténél, hely-zeténél és gyengédségénél fogva nem vágja tragikaikörbe. Ha tra-gikai hősnő lenne, e percben ölné, de ő drámai hősnő — ő csak fel-kiált-szava az, ami a férje és családja egész életvilágát meg-menti.

Ugyanilyen erőt kíván bármely igazi drámai hősnő, s ez hiány-

zik véleményünk szerint a *Cykla-men* Magda Margitjából.

Hogy az a szerep megindulá-sok telemelkedik egy időre a drá-mai hősnő szférájába, az igaz, de abban is több a vergődés, mint az erő biztos tudata; nem, a maga belső erejével, de tiszta leányiságának klasszikus fényével tör ki. Ő nem azt keresi, hogy cselekvőképességével mit végezhet, de, hogy addigi életének, gondol-kozásának tisztasága milyen tisz-teletet követel minden részről. Ő nem kifelé él, de befelé. Romlat-lan lelkének nem ereje, de végtel-en simasága hatja át s gyöngéd-sége ott — amint ő mondja: — a szerelem csatornáinál is mocsók-talan marad. Reá a szerelem nem drámaiságával hat, sem nem szin-észiarsa, sem a világi szerelme. Mikor ingadozik s mikor a tisztas-ágát feláldozná szerelmének, a mikor kimondja a szót:

— Maradok,

akkor is csak a maga naivsága hozza meg az áldozatot annak a hatalmasságnak, mely őt akkor lepte el, midőn megismerte azt a férfi jellemet, amely megalázko-dásra is képes azért, hogy fedezze, mentse azt, akit szeret.

Vajjon talán e szerep második része a drámai? — Ez inkább. Ebben van valami a *Froufrou* Françoise-ának megfordítottjából, mi érezzük ennek az alaknak a drámaiságát, mi állítjuk, hogy itt nagy erőkről van szó, de ezek a nagy erők már elvegezték a ma-guk dolgát. Itt már a gőzgep, nem cseplőgépet hajt, de egy kis kávédaralót, itt a hősnő ereje apró fellogási kérdések elintézésére való, például, hogy a ke-gyelmes asszony — egy kis szin-észnőhöz leereszkedik. Képzelt önzérteit nuancok sajognak itt fel, a kegyelmes asszony kér valamit és köszön (őh, ez sokkal kino-sabb) valamit a kis színésznő-nek. Ott igen, ott drámaira emel-kezik, mikor elbucszítik kedvesétől, de itt drámaiságán is enyhít a fagat átlójának enyhe fátyla, mely egyéniségét leborítja, mely alól az egy pillanatra sem tör ki.

Oszintén szólva — mi a kettős szerepet nem találjuk drámai hősnő szerepnek.

Egy drámai hősnő szerep igen is van benne: — a szerelmes színésznő — és ha nem humorizálunk, — akkor e színész fele-ségét annak tartjuk, bár ennek kon-turjai elmosódtak s a hősnő mel-let kell, hogy azok is maradjanak.

A hozzászólásnak készséggel adtuk helyet, mert a közönség-nek a komoly darabok iránt való érdeklődés látjuk benne, amennyi-ben munkatársuknak cikkét a a Ciklamen előadása után meg-indult kritikaharc váltotta ki. Ezen a kritikaharc annak is bizonyítéka hogy a Ciklamen hősnőjének személyesítőjében igazi művész-tehetséget látnak akinek játékaról komoly megvitásokat lehet foly-tatni. A Ciklamen második előadá-sát még nagyobb kíváncsisággal várjuk, mert azt hisszük, hogy ezen megvitások után perfect előadás lesz, mert a hősnő szerepe alaposan bonckés alá került, amely-ből összeszedve a helyes fellogás, egy kitünő alakítást ígér.

Tizenöt évesnél idősebb gyerme-kek jó keresetűzethz juthatnak lap-árusítással.

— Előfizetőinket kérjük, hogy az előfizetést megújítani szives-kedjenek, nehogy a lap szétkül-désében fennakadás legyen. Az újévben csakis azoknak küldhetünk lapot, akik előfi-zetéseiket megújították. Aozn hel beli előfizetők, akik még a lapelárusítóknál lévő hátralékos nyugtáikat nem váltották ki, sziveskedjenek a nyugtát ki egyenlíteni, mert különben kénytelenek leszünk a lap. kül-dését beszüntetni. A mostani vszonyok arra kényszerítenek bennünket, hogy az előfizetéseket pontos betárlását szorgalmazzuk és ahhoz feltétlenül kössük magunkat

APRÓHÍRDETESEK

Bármilyen című hirdetésnél és vé-telnél a legelőszerebb és legol-gosabb az apróhirdetéseket hird-etni. Egyszeri apróhirdetés két sorig 40 fillér, vastagabb betűk-vel 80 fillér. Minden további sor 10 fillér. Apróhirdetéseket min-denkor előre fizetendő, és a megjelent apróhirdetéseket után igazoló lapokat senkinek sem küldünk. Hirdetési helyek ber-leténél nagyobb árengedmények vannak. Hírszöveg között ren-dese betűkkel a hirdetés soron-kint 40 fillér, vastagabb betűk-vel 60 fillér. Olyan hirdetéseket, amelyek a közérkölesöt sértik, amelyek bármilyen okból a sajtótör-vénnyel ellenkeznek, nem köz-lünk. Ezen kikötés a nyiltéri hirdetésre és nyilatkozatokra is vonatkozik.

Tanítónak jó házból való fiúr fel-vez az Egyházmegyei Könyv-nyomda, Szent István-ter 1. sz.

Champion gomba kapható Siva-nyó k. részleteiben és Kúnnel vi-rágzatásban.

Kifutófutó felvez. Paly y divat-üzlet Kossuth-utca.

Hazi szappan kapho a Merschall-nál, Kossuth-utca.

Egy anyadiszno és nyilalok el-adók József-utca 20. szám.

Szép kézirású kezdő kisasszony nagyobb iróhába azonnal bel-ésre keresték. Ajánlatok „Magyarhátó” jellegre a kiadóhivatalba küldendők.

Kárpitos munkákat utat és át-dolgozást, ezalid kivitelben készí-t Turner Imre kárpitos és díszítő Turner István-ú. 3 sz.

Hazeladás Kigyó-utca 23. számú ház szabad kézből eladó.

Egy hatas ló eladó Vilmos csa-szár tér 4 szám. (Ligetsor.)

Hasonló érbe adatik 3 da-ab buza-föld az 1916. gazdasági évi hasz-nálara kukorica termelésre tud-a-kozni lehet Székesfehérvár, József-utca 3. szám alatt. Almássy János zárgondnoknál.

Kiadó két névvari szoba hozza-tartozékkal azonnal vagy február 1-re. Tudakozódni lehet Háltér 19. sz. alatt és ott egy magter azonnal kiadó, ami mindenféle alkalmas.

Egy fiatal csizmadia vagy cipész segédet havi munkásnak felvez azonnal is. Natkay Kálmán, Duna-Adony.

Neporfa 30 liter teje volna szükségem hazhoz szállítva. Eset-leg szerződést is kötök. Bővebbet Budapest-ut 106. sz. alatt.

Egyszerű lakás azonnal kiadó Szendrői-utca 28. sz. a.

Jobb hízórt sertés 3 drp. eladó Orai-utca 49.

Külföldi, kőanyag, bútor-ozit szoba konvhanak használható és szobával kiadó. Cím a hirdetésben.

Telefon 233 — Tefon 233

Szombaton, január 8-án a szízen legzebb drámája

Vegifilet

Modern érdekes dráma 3 részben.

Monvédhuszár.

Katonai életkép 2 részben.

Nagyszabású pótműsor.

Szombaton 3 óráig 5. 7 óráig ónkor

—

Van szerencsem a nagyv-remű közönség szives üdo-mására adni, hogy tübben horgonyozott mosdóstóket, begrácsolat, vasmoszarakat, zománcosot, lemezsznyit, min lennemű, vaszerszany, és építkezési anyagot, Eri-nit palát, felsógallai szentet, cementet, legjobb minőségű fedőlemez, fagy ellenálló habarcsot a legolcsóbb ár-ban és legjobb minőségben szállítom. Saját érde tehat mindenkinék, hogy szükséglete fedezése előtt dusan felszerelt raktáramat megtekintse.

Grósz Bernát, Rác-utca 5.

Telefonszám: 122.

LEGDIVATOSABB

lányka és női filz és tollak, virágok és bársony kalapformák. mindennemű diszek.

Nagy választék szőrmegarnitúrákban.

Bőrcomode és sárcipők. Katonai felszerelés kapható

Kováts Antalnál Székesfehérvár. Városháztér.